

Ernst Worrell: 'Alternatieve energie kan binnen vijf tot tien jaar concurreren met grijze stroom'

Volop kansen voor alternatieve energie

Melkveebedrijven in Nederland moeten meer mogelijkheden hebben om duurzame energiebronnen beter te benutten. Daarvoor moet het energiebeleid van de overheid wel dringend veranderen, zo menen deskundigen.

tekst Jorieke van Cappellen

Duurzaam energie opwekken is meer dan ooit een hot item, ook binnen de melkveehouderij. Als het aan LTO ligt, groeit de agrarische sector op korte termijn uit tot een belangrijke leverancier van duurzame energie. 'Op het platteland ligt een enorm potentieel aan alternatieve energiebronnen', vertelt Henk Brink, portefeuillehouder duurzame energie van LTO Nederland. 'Windenergie op land kan de landbouw een grote bijdrage leveren. En bedenk alleen al eens hoeveel oppervlakte er aan staldaken is om zonnepanelen op te leggen. Groene energie maakt ons op den duur minder afhankelijk van fossiele brandstoffen zoals diesel en aardgas. Bovendien loont het de moeite te investeren in groene energie. Veehou-

ders kunnen op den duur de stroom zelf goedkoper produceren. Een goede beleidsruimte en integrale aanpak zijn dan wel nodig.' Ernst Worrell, professor energie, grondstoffen en technologische verandering aan de Universiteit Utrecht, deelt deze visie. Worrell onderzoekt hoe de samenleving duurzamer met energie om kan gaan en wat de impact is van energieverbruik op milieutechnisch en sociaal vlak. 'Momenteel wekken boerenbedrijven twintig procent van de duurzame energie in Nederland op. Hopelijk wordt dat in de toekomst nog meer.' Aan de technische vooruitgang zal het volgens Worrell niet liggen. 'Die gaat veel sneller dan de meesten denken. Producenten van zonnepanelen weten in een onvoorstelbaar tempo nog steeds het rendement van zonnecellen te verbeteren.'

Aan de andere kant worden fossiele brandstoffen steeds duurder. 'Ik verwacht dat alternatieve energie als zonne-energie daardoor binnen vijf tot tien jaar kan concurreren met grijze stroom.'

Droevig subsidiebeleid

Ondanks de voortschrijdende ontwikkelingen in het benutten van alternatieve energiebronnen, is het absolute aantal bedrijven dat nu al duurzaam energie opwekt, nog niet groot. In landen als Duitsland en Spanje floreert de duurzame energie-industrie echter volop. Waarom lukt het niet om een stabiele, duurzame energievoorziening in Nederland van de grond te krijgen? 'Met het Nederlandse subsidiebeleid voor duurzame energie is het echt droevig gesteld', vindt Worrell. 'Er is een pot met geld, maar wil je in aanmerking komen voor subsidie, dan moet je eerst intekenen. De kans is groot dat je er niet tussen zit en door de grote bureaucratische rompslomp wordt het grootste deel van de subsidies nog niet eens uitbetaald. Bovendien kunnen de budgetten en de spelregels voor duurzame energie over een paar jaar wel weer veranderd zijn. Is er geen zekerheid, dan leg je als veehouder ook niet zo snel zonnepanelen op je staldak.'

Volgens Worrell is de doorgeslagen marktwerking in de energiesector ook niet bevorderlijk voor een goed beleid. 'In Nederland is de macht van de energie-maatschappijen op de vrije markt groot. Als het geld oplevert, besteden we zelfs de exploitatie van Nederlandse windmolenparken aan het buitenland uit. Er wordt wel mondjesmaat geïnvesteerd in duurzame energie, maar dat is vanuit het perspectief van een investeerder economisch gezien nog niet interessant genoeg.'

Henk Brink maakt zich zorgen over die ontwikkelingen. 'Als we niet oppassen, laten we kansen liggen. Een voorbeeld zijn de huidige mestvergistingsinstallaties. Die hebben het nu nog hartstikke moeilijk. En dat terwijl zeventig procent van de geproduceerde biomassa rechtstreeks uit de landbouw komt en we dat dus direct kunnen benutten. Sterker nog, we willen toe naar een zodanige verwerking dat uit het digestaat weer kunstmest geproduceerd kan worden. Dan ben je niet alleen bezig met het produceren van

duurzame energie, maar ook met de reductie van broeikasgassen.'

Bloeiende industrie

Hoe moet het dan wel? Brink en Worrell zien meer in het systeem dat in Duitsland al sinds 2000 succesvol is. De energiemaatschappijen op de Duitse markt zijn bij wet verplicht om duurzame energie, geproduceerd door boeren en particulieren, af te nemen voor een vaste prijs. Deze gegarandeerde afname geldt voor een periode van twintig jaar. De wet zorgde voor een enorme impuls in het investeren in zonnepanelen. Daardoor steeg ook de productie ervan en dat maakte de aanschaf van zonnepanelen weer goedkoper. De werkgelegenheid steeg mee. Inmiddels is het aantal mensen dat werkzaam is in de duurzame-energiesector bijna net zoveel als het aantal mensen dat in de Duitse staalindustrie werkt.

Wil Nederland ook naar een dergelijk systeem, dan zijn aanpassingen aan de infrastructuur van het elektriciteitsnet

wel nodig, beseft ook Brink. 'Willen we de kansen voor duurzame energie optimaal benutten, dan moet de hele keten goed geregeld zijn. Veehouders moeten hun duurzaam opgewekte energie makkelijker kunnen afzetten op het elektriciteitsnet. Ook moeten we kijken waar we het hoogste rendement kunnen halen. Mestvergisting bijvoorbeeld kan economisch nog meer voordeel opleveren als we het op een aantal locaties concentreren en op grotere schaal toepassen.' Volgens Worrell zijn die ontwikkelingen dichterbij dan de meesten denken. 'We moeten ook wel. Sinds de jaren twintig van de vorige eeuw bouwen we aan een maatschappij die grotendeels afhankelijk is van de inmiddels schaars geworden fossiele brandstoffen. We ontkomen er niet aan om onze energie op een andere manier op te wekken. Voor de melkveesector is dit niet anders en de tijd is rijp om dat op te pakken, als we niet willen dat straks de stroom een van de hoogste kostenposten van het bedrijf wordt.'

